

Betænkning

over forslag til folketingsbeslutning om indkomstpøolitik for årene 1977-78 og 1978-79 [af Kjeld Olesen m. fl.].

(Afgivet af det politisk-økonomiske udvalg den 19. august 1976).

Udvalget har behandlet forslaget til folketingsbeslutning i nogle møder. I forbindelse hermed har økonomiministeren, arbejdsmi-
nisteren og handelsministeren dels skriftligt, dels i samråd besvaret en række spørgsmål. I et senere bilagshæfte vil der blive optrykt skriftlige spørgsmål og skriftlige besvarelser.

Udvalget har endvidere modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra repræsentanter fra:

Arbejdernes Fællesorganisation, Ålborg,
B&W motorfabrik,
B&W, Tegholmen, fællesklubben,
Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund,
afd. 12,
F. B. Krøll Service,
Fællesklubben på Rigshospitalet,
Ingeniørsammenslutningen,
Lindøværftets fællesklub,
Lufthavnsudvalget i Kastrup lufthavn,
Odense Stålskibsværft, fællesklubben,
Rørlæggernes og Blikkenslagernes Fagfor-
ening og
Tillidsmandskollegiet under Fællesorgani-
sationen i Odense.

Den mellem socialdemokratiet, det radi-
kale venstre, kristeligt folkeparti og cen-
trum-demokraterne den 16. august 1976
indgåede aftale er optrykt som bilag til
betænkningen. (Bilag 1).

Den mellem de fire forligspartier (social-
demokratiet, det radikale venstre, kristeligt
folkeparti og centrum-demokraterne) og det
konservative folkeparti den 19. august 1976
indgåede aftale er ligeledes optrykt som bilag
til betænkningen. (Bilag 2).

Et *flertal* (socialdemokratiets, det radikale
venstres, det konservative folkepartis, kri-
steligt folkepartis og centrum-demokrater-
nes medlemmer af udvalget) udtaler, at de
i beslutningsforslaget omtalte udbetalinger
til lønmodtagerne fra ATP-fonden er pen-
sioner på linje med ATPs øvrige pensioner.

Flertallet udtaler endvidere sin tilslutning
til den i septemberforliget udtrykte enighed
om af hensyn til beskæftigelsen at gøre det
ønskeligt, at lønændringer i overenskomst-
perioden alene omfatter de i overenskom-
sterne hjemlede.

Flertallet indstiller herefter forslaget til
vedtagelse med det af flertallet stillede æn-
dringsforslag.

Et *mindretal* (venstres medlemmer af ud-
valget) er principielt tilhænger af indkomst-
politik i den nuværende alvorlige økonomi-
ske situation. Med udgangspunkt i septem-
berforligets klare aftale om, at der i årene
1976, 1977 og 1978 skal ske en forbedring af
dansk erhvervslivs konkurrenceevne, har
venstre derfor fremlagt sine egne forslag til,
hvordan dette mål kan nås hurtigt, mærk-
bart og varigt. Venstre har ikke lagt sig
fast på én bestemt teknisk løsning, men er-
klæret sig rede til at drøfte, om man på
anden måde end den af venstre foreslåede
kan nå frem til det ønskede resultat.

Det foreliggende forlig mellem socialdemo-
kratiet og fire andre partier opfylder imid-
lertid ikke behovet for en hurtig og mærkbar
omkostningsdæmpning. Den uændrede be-
varelse af den automatiske dyrtidsregulering

vil sammen med virkningerne af arbejdsmarkedets lønsystemer og den fastlagte ramme for generelle lønstigninger indebære, at forligspartiernes målsætning for den maksimale lønudvikling i 1977 og 1978 må anses for at være urealistisk.

Venstre afviser forslaget om at lade udbetalingen af en dyrtidsportion pr. 1. september 1977 eller 1. marts 1978 kompensere ved overførsel af 1,7 milliarder kroner til ATP-fondens lønmodtagerkonti. Dette forslag har hentet sit mønster fra den rapport om økonomisk demokrati, der blev forelagt på LOs kongres i 1971. Den vil, efter hvad der er oplyst over for udvalget, indebære, at der i det første år vil blive stillet indtil 1.625 millioner kroner til rådighed for aktieopkøb og i hvert af de efterfølgende år mindst 425 millioner kroner. Disse tal skal vurderes på baggrund af, at den samlede kursværdi af de på Københavns aktiebørs omsatte papirer udgør ca. 850 millioner kroner om året.

Forslaget vil endvidere indebære, at den neutraliserede omkostningsstigning vil vende tilbage til erhvervslivet allerede fra 1. marts 1979. Det betyder, at omkostningsproblemet blot udskydes et enkelt år.

Ordnningen vil set fra et lønmodtagersynspunkt være lige så utilfredsstillende. Mens en direkte skatteletelse vil give lønmodtagerne en øjeblikkelig og varig kompensation for en dyrtidsportion, vil regeringens forslag betyde, at kompensationen først i en fjern fremtid når frem til den enkelte lønmodtager.

Venstre har ved sin vurdering af, hvordan regeringens forslag til økonomisk politik vil virke i sin helhed, lagt vægt på, at den ikke løser de fundamentale problemer i den danske økonomi, ligesom den efterlader en række ubesvarede spørgsmål. Det er således oplyst over for udvalget, at der i finansåret 1977-78 vil være et samlet statsligt finansieringsbehov på 17,5 milliarder kroner, uden at det af forliget mellem socialdemokratiet og tre andre partier fremgår, hvorledes dette beløb skal fremskaffes.

Efter det af regeringen oplyste må det endvidere antages, at der også i 1977 og de efterfølgende år vil være et meget stort og uacceptabelt underskud på betalingsbalancens løbende poster. Denne udvikling vil i bedste fald først ophøre omkring 1980-81. Til den tid vil Danmarks nettogæld til ud-

landet være vokset fra 32 til 50-60 milliarder kroner.

Også på denne baggrund må regeringens samlede oplæg til en økonomisk løsning afvises som utilfredsstillende.

Det stillede ændringsforslag til folketingsbeslutningen medfører ingen ændringer i beslutningen, og venstre kan derfor ikke medvirke hverken til gennemførelse af ændringsforslaget eller forslaget til folketingsbeslutning.

Et andet *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstillet forslaget til *forkastelse* ved 2. (sidste) behandling med følgende begrundelse:

Fremskridtspartiet konstaterer på ny, at septemberforligets gælds- og underskuds politik er ved at køre Danmarks økonomi i sæk.

Hovedårsagen hertil er klar: igennem de sidste 16 år har landets politiske ledelse ved slaphed ladet de offentlige udgifter svulme op langt ud over, hvad landets produktion har kunnet bære. Når det offentlige lægger beslag på for stor en del af, hvad forretningen Danmark frembringer, bliver samfundsøkonomien usund. De, der er indstillet på at knokle på med flittigt arbejde, oplever ofte at blive til grin for egne penge. De, der vil skabe nyttige arbejdspladser, modarbejdes i praksis af statsregereri, lovordninger og restriktioner. Helbredelse af disse langtidssygdomme kan alene ske ved, at folketinget fjerner ondets rod — de alt for store offentlige udgifter og de deraf følgende alt for store skatter.

De mange tidligere storpolitiske forlig — senest septemberforliget i 1975 — har givet anskuelsesundervisning i, at den hidtil fulgte politiske linje ikke hjælper et hak. Tværtimod er vanskelighederne blevet større og større hver gang. Vel har skiftende forligsfædre skamrost sig selv som de ansvarlige, der har reddet land og rige. Hver gang har det imidlertid vist sig at være skinløsninger.

Får man ikke has på de alt for store offentlige udgifter og derigennem genskabt et sundt økonomisk grundklima i Danmark, er alle andre politiske forslag blot tomt taskespilleri og kvaksalveri. Situationen er så alvorlig, at skal der virkelig hjælpes, er det ikke nok at spare nogle få milliarder på of-

fentlige budgetter på 130 milliarder for så samtidig eller efter nogle få måneders forløb at øse det dobbelte af besparelserne ud til omkostningsdæmpende ydelser, boligselskabstilskud, eller hvad man nu finder på.

Naturligvis kræves mod og handleevne til at indlede og fastholde en helt ny samfundsøkonomisk kurs. Jo længere folkettinget tøver med at iværksætte den, des mere ubehagelig bliver imidlertid oprydningen efter de mange års slendrian.

I den nu foreliggende situation er det derfor altafgørende, hvilken helhed en indkomstpøolitisk plan sættes ind i. Da det foreliggende beslutningsforslag indgår i en helhed af gamle fordomme og forældede forestillinger, som i nutiden har vist sig skadelig som så mange gange tidligere, kan dets vedtagelse ikke forventes at gavne i en grad, som opvejer dets åbenbare ulemper.

Fremskridtspartiets hovedforslag heroverfor er:

1) Størst mulig lempelse af de skatter, som mest hindrer arbejde og produktion i at komme i gang. Det drejer sig om indkomstskatterne. Der er råd til fra 1. oktober 1976 at få et skattefrit bundfradrag på 25.000 kr. og til fra samme dato at ophæve sømandsskatten og — med virkning fra indkomståret 1976 — helt at afskaffe kapitalvindingskatten.

2) For at tilvejebringe den fornødne optimisme for produktionslivet til at sætte langsigtede initiativer i værk, vedtages det allerede nu, at den skattefrie bundgrænse fra 1978 bliver 60.000 kr., og at den samlede indkomstskat — altså til både stat, amt og kommuner — bliver 50 pct. af, hvad der tjenes derudover. Endvidere at resterne af den samfundsskadelige indkomstskat afvikles over de følgende 3-4 år.

3) I et sundt samfund skal statsmagten ikke blande sig i, hvordan lønningerne fastsættes. Med den forkrøbling, som folkettinget gennem den sidste halve snes år har påført vort erhvervsliv, bliver det imidlertid nødvendigt, at lønudgifterne for erhvervs virksomhederne stort set holdes på det nuværende niveau i perioden frem til 1. januar 1979.

Dette er ikke nogen nulløsning til skade for lønmodtagerne. De vil få en lønfremgang som ingensinde før i kraft af skattelettelser. Dette gælder også, når man i kalkulationerne

medtager de nødvendige offentlige besparelser. Når lønfremgangen sikres gennem skattelettelser — altså ved folketingsvedtagelse — må det også påhvile folkettinget at fastlægge de øvrige løn- og arbejdsvilkår, hvilket bør ske i henhold til den fremgangsmåde, der anvistes ved beslutningsforslag nr. LXIII af 8. september 1975.

4) Skal samfundsøkonomiens sygdomme kureres nogenlunde hurtigt og effektivt, er det alt for latterligt små besparelser, regeringen arbejder med. På et statsregnskab, hvor underskuddet tenderer mod ca. 20 mia kr., kan det ikke nytte blot at spare 2 eller 4 mia kr. Det rigtigste sparniveau ligger på de ca. 26 mia kr., som fremskridtspartiet specificeret har redegjort for i sine 790 ændringsforslag ved finanslovbehandlingen i marts 1976. Som bekendt går intet af fremskridtsforslagene ud over de syge, de ældre, de åndssvage eller andre, som uforskyldt er kommet i nød. Tværtimod kan nedskæringer i forhold til dem, der virkelig trænger, kun undgås ved, at det offentlige holder op med at frådse med penge til langt mindre væsentlige formål.

5) 16. almindelige ejendomsvurdering udsættes overensstemmende med fremskridtspartiets lovforslag fra 1975. Det er ikke nok at komme med halvfordøjede og udviklede restriktionsordninger, der søger at modvirke de skatteforhøjelser, som følger af den ny vurdering. Udsendelse af et væsentligt højere officielt niveau for landets ejendomsværdier er i sig selv en væsentlig inflationsfaktor, som det er mere end dumdrigt at lade staten producere — og så kræver det endda anvendelsen af et enormt skatteyderbetalt kontorpapirapparat.

6) Den offentlige arbejdsformidling afskaffes, arbejdsløshedslovgivningen reformeres og sygelønsordningen omlægges, især således, at dens byrder ikke pålægges arbejdsgiveren (f. eks. 5 ugers reglen). De seneste to år har jo så klart vist, at de love herom, der gennemførtes af VKR-regeringen og dens efterfølger, ikke er i pagt med nutidens samfundsforhold.

7) Folkepensionsreformen må ikke udsættes længere. Der må allerede i 1976 indføres en lovgivning om ens pension til alle. Helst 23.400 kr. pr. folkepensionist (46.800 for et folkepensionistægtepar) frem til udgangen af 1977 og derefter 26.000 kr. (52.000 kr.

for et ægtepar). Disse satser for den skatteyderbetalte folkepension skal også gælde for tjenestemænd og andre, der har været ansat i det offentlige, men for deres vedkommende gennemføres rimelige overgangsbestemmelser.

Hvis der ikke kan samles flertal i folketinget for de anførte forslag, er fremskridtspartiet rede til at indgå forlig om mellem-løsninger, hvor man bøjer af mod hinanden mellem de folketingsmedlemmer, som skal til for at skabe et flertal, og som indser, at betydelig offentlig sparsommelighed og deraf følgende indkomstskattelettelse er hovednøglen til at klare landet ud af vanskelighederne. Fremskridtspartiet er nemlig ikke noget alt-eller-intet-parti.

Skal et sådant flertal holde sammen over den årrække, som vil medgå til at bringe orden i dansk økonomi, bliver det nødvendigt med en samarbejdsaftale.

Ved dennes udformning må mindretallene selvsagt garantere ro og loyalitet over for flertallet — også på de områder, der ligger uden for det centraløkonomiske, f. eks. markeds-, udenrigs- og forsvarspolitik, ligesom de enkelte deltagende partiers forpligtelser til anden side (boligforlig, skoleforlig osv.) fra tiden før aftalens indgåelse må bringes på det rene og i samarbejdsperioden respekteres af alle samarbejdets deltagere.

Fremskridtspartiet håber, at forhandlinger om et sådant samarbejdsgrundlag kommer i gang hurtigst muligt. Også selv om der måske i første omgang ikke skulle være flere end 60-70 folketingsmedlemmer, som vil være med. De må så tilvejebringe et kraftcenter, som kan tiltrække de 20-30 stemmer, som mangler, for at landets økonomiske udvikling atter kan komme i gang i den rigtige retning. Danmark har ikke råd til at fortsætte tilbageskridtlinjen, som først blev helt klart tegnet af VKR-regeringen, og som reelt har accelereret under det

nuværende statsstyres manglende forståelse af de barske grundlæggende økonomiske sammenhænge.

Et tredje mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) udtaler følgende:

Da mindretallet principielt er modstander af statsligt fastlagte lønrammer for hele arbejdsmarkedet og i øvrigt anser den konkrete lønramme for helt urimeligt snæver, da mindretallet ydermere er en absolut modstander af indgreb i fagbevægelsens forhandlings- og aktionsret, og da mindretallet på det bestemteste må modsætte sig den foreslåede forringelse af dyrtidsreguleringen, agter mindretallet at stemme imod beslutningsforslaget ved 2. (sidste) behandling.

Et fjerde mindretal (venstresocialisternes medlem af udvalget) vender sig på det skarpeste mod indgreb af denne art, uanset lønrammens omfang.

Forslaget repræsenterer den hidtil mest konsekvente tilsidesættelse af muligheden for reelle lønforhandlinger og samtidig en klar begyndelse på nedbrydningen af den automatiske dyrtidsregulering, og på denne baggrund vil mindretallet afvise forslaget også ved 2. (sidste) behandling.

Ændringsforslag.

Til teksten.

Åf et flertal (Grünbaum (S), Lysholt Hansen (S), Kampmann (S), Risgaard Knudsen (S), Kjeld Olesen (S), Svend Haugaard (RV), Poul Schlüter (KF), Jens Møller (KrF) og Brusvang (CD)):

Efter sidste stykke i forslaget indsættes:
„De nærmere regler fastsættes i samarbejde med ATPs bestyrelse, hvori arbejdsmarkedets organisationer er repræsenteret.“

Anders Andersen (V). Christophersen (V). Enggaard (V). Poul Hartling (V).

Glistrup (FP). Poulsaard (FP). Jens Møller (KrF). Brusvang (CD).

Grünbaum (S), Lysholt Hansen (S). Kampmann (S). Risgaard Knudsen (S),
næstformand. formand.

Kjeld Olesen (S). Svend Haugaard (RV). Ømann (SF).

Wilhelm (VS). Poul Schlüter (KF).

Bilag 1.

Aftale af 16. august 1976 mellem socialdemokratiet, det radikale venstre, kristeligt folkeparti og centrum-demokraterne.

Den økonomiske politik, som regeringen i samarbejde med fem af foketingets partier har ført siden sin tiltræden, har haft en positiv indflydelse på den økonomiske udvikling her i landet. Gennem de investerings- og forbrugsstimulerende foranstaltninger, der gennemførtes sidste år, er det lykkedes at øge produktionen, og beskæftigelsen har været stigende siden vinteren, men ledigheden er dog fortsat meget høj. Der er i dag større tillid til fremtiden end for et år siden, hvilket bl. a. fremgår af, at erhvervslivets investeringer nu er på vej op igen. De indkomstpolitiske indgreb sidste forår har også påvirket udviklingen i positiv retning. Prisstigningerne er taget af, og vi har en mere moderat prisstigning end i de fleste andre europæiske lande.

Prisen for denne bedring i den økonomiske situation har imidlertid været en kraftig forøgelse af betalingsbalanceunderskuddet og et stort underskud på statsfinanserne.

Den stærke forbrugsstigning i vinteren og behovet for i erhvervslivet at genopbygge lagrene i takt med bedringen af det økonomiske klima har medført, at betalingsbalanceunderskuddet i vinter- og forårsmånederne har været ekstraordinært stort. Selv om der må ventes en vis bedring af betalingsbalancen i den kommende tid, vil underskuddet dog fortsat ligge på et uacceptabelt højt niveau. Vi har gennem en længere årrække haft betalingsbalanceunderskud, som har måttet finansieres gennem en låntagning, der har bragt vores nettogæld til udlandet op på ca. 30 mia kr. i dag. En fortsættelse af den nuværende udvikling ville betyde en fordobling af udlandsgælden i løbet af tre år. Det må stå alle klart, at dette er en uholdbar situation, og at der er behov for en politik, der hurtigt nedbringer underskuddet og i løbet af nogle få år fjerner det. Hvis beta-

lingsbalanceunderskuddet ikke hurtigt nedbringes, må man se i øjnene, at mulighederne for varigt at forbedre beskæftigelsen forringes væsentligt.

De internationale betingelser for at nå dette mål er blevet bedret i de sidste år, og der er nu et vist konjunkturopsving under udvikling. Det giver os muligheder for gennem en forøgelse af eksporten at nå den tilsigtede bedring af betalingsbalancen. Det vil samtidig bidrage til at lette beskæftigelsessituationen, dels fordi en stigende eksport i sig selv fører til øget beskæftigelse, dels fordi en mindske af betalingsbalanceunderskuddet vil give os den større bevægelsesfrihed i den økonomiske politik, der på lidt længere sigt kan sikre og fastholde en høj beskæftigelse. Afgørende for, at disse mål nås og vi dermed udnytter de muligheder, som den internationale udvikling åbner, er imidlertid, at der for de næste to år fastlægges en stram stabiliseringspolitik.

Ved fastlæggelsen af vor egen økonomiske politik må vi dog gøre os klart, at målsætningen for den økonomiske politik overalt i Europa — og bl. a. også i EF — er nogenlunde den samme. Det vil sige bekæmpelse af inflationen, øget beskæftigelse, nedbringning af underskuddet på statsfinanserne og i visse lande formindskelse af underskuddet på betalingsbalancen. Som middel til at opnå dette spiller indkomstpolitikken i de fleste lande en stadig vigtigere rolle.

Da vi i en årrække har øget vore pengeindkomster stærkere end de fleste andre lande, er der brug for ikke alene at fastholde den opbremsning i indkomst- og prisstigninger, som vi har set i det sidste års tid. Vi må derudover også indstille os på en lavere vækst i indkomsterne, end vore konkurrenter regner med. Midlerne til at muliggøre en sådan politik ligger i at bringe de flest

mulige af de økonomiske kræfter ind i en samordnet bestræbelse. For at dette kan realiseres, er det nødvendigt, dels at folketingets partier er realistiske i deres holdning, dels at befolkningen og dens organisationer forstår alvoren i de problemer, vi står over for.

Fem partier sluttede i enighed septemberforliget. Formålet var at søge de alvorlige økonomiske problemer, vi står over for i disse år, løst gennem en langsigtet økonomisk stabiliseringspolitik. Fire af partierne er enige om at føre septemberforligets politik videre. Betalingsbalanceunderskuddet må bringes ud af verden i løbet af få år, gælden til udlandet efterhånden afvikles og fuld beskæftigelse genskabes.

Hovedelementerne i en sådan stabiliseringspolitik er:

En stram indkomstpolitik omfattende alle befolkningsgrupper med sigte på en mærkbar forbedring af konkurrenceevnen for både eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv.

En stramning af finanspolitikken gennem afgiftsforhøjelser, der især rammer den stærkt importkrævende forbrugsefterspørgsel, og gennem en opfyldelse af septemberforligets besparelsesmål.

En videreførelse og udbygning af den erhvervspolitiske støtte for at lette erhvervenes tilpasning og styrke eksportindtjeningen.

En videreførelse af de særlige beskæftigelsesfremmende foranstaltninger nødvendig-gøres af den fortsat høje ledighed.

Gennem denne politik vil der ske en styrkelse af eksporten og en drejning af den indenlandske efterspørgsel fra mere til mindre importkrævende efterspørgsel med det dobbelte formål at styrke både betalingsbalancen og beskæftigelsen gennem de kommende to år.

De enkelte dele af denne politik er følgende:

1. Indkomstpolitik.

Både af hensyn til beskæftigelsen og af hensyn til nødvendigheden af at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen er det af afgørende betydning, at den afdæmpning i pris- og omkostningsudvikling, der er sket siden begyndelsen af 1975, videreføres og forstærkes i 1977 og 1978. Det vil derfor være

nødvendigt, at der for alle befolkningsgrupper, både for lønmodtagere, selvstændige og andre, sker en opbremsning i indkomstudviklingen, således at pengeindkomsternes stigning begrænses til maksimalt 6 pct. i hvert af årene 1977-78 og 1978-79. Ved udformningen af aftaler og retningslinier om indkomstudviklingen må der tages et særligt hensyn til befolkningsgrupper med lavere indkomster.

Med dette udgangspunkt vil man sigte imod en indkomstudvikling efter følgende mønster:

1. Lønmodtagere på det private arbejdsmarked.

Den gennemsnitlige løn må højst stige med 2 pct. i hvert af overenskomstårene 1977-78 og 1978-79 ud over dyrtidsreguleringen. De nuværende regler om dyrtidsregulering af lønnen bibeholdes, men af hensyn til stabiliseringen er det nødvendigt, at omkostningsniveauet højst hæves med én dyrtidsportion ved hver af halvårsreguleringerne i de to overenskomstår. Såfremt prisudviklingen udløser mere end én portion pr. gang, vil udgiften til overskydende portioner blive båret af staten og ikke af virksomhederne. Statens bidrag vil blive indbetalt til ATP-fonden, hvor det godskrives hver enkelt lønmodtagers indestående i fonden. Udbetalingerne til lønmodtagerne vil foregå sammen med den øvrige ATP-pension. Også disse dyrtidsportioner tilfalder således ubeskåret lønmodtagerne, og det samme gælder de renteindtægter, ATP-fonden vil opnå ved køb af obligationer m.v. for statens indbetaling. Den andel af fondens formue, der kan anbringes i fast ejendom og aktier, hæves fra 15 til 25 pct.

Arbejdsmarkedets organisationer forhandler sig frem til nye overenskomster på dette grundlag.

2. Offentligt ansatte.

Forhandlingerne om nye aftaler og overenskomster for de offentligt ansatte må føres efter de indkomstpolitiske hovedlinier, der er beskrevet i foranstående.

Dette betyder, at dyrtidsreguleringen fortsætter efter de hidtidige regler, idet dog — såfremt der udløses mere end én dyrtidsportion pr. halvårsregulering i hvert af de to kommende overenskomstår — eventuelle

overskydende portioner vil blive hensat i ATP-fonden, ligesom på det private arbejdsmarked.

Med hensyn til lønregulering i øvrigt må der vises en særlig tilbageholdenhed for de højere lønnede.

3. *Sociale pensioner* forhøjes på sædvanlig måde under hensyn til overenskomstmæssige forhøjelser og lønudviklingen i overenskomstperioden. Dyrtdstillæg vil — uanset antallet — blive udbetalt som hidtil.

4. *Liberale erhverv.*

Indtægtsudviklingen for disse erhvervsudøvende må holdes inden for de rammer, som gælder for lønmodtagerne i de højere indkomstgrupper. Ved en ændring af pris- og avanceloven fastslås, at Monopoltilsynet ved indgreb i de liberale erhvervs takster og honorarer også tager hensyn til, at indkomstudviklingen inden for disse erhverv ligger på linie med indkomstudviklingen for lønmodtagere i de højere indkomstgrupper.

5. *Avancer og priser.*

Pris- og avanceloven af 1974 skærpes i overenskomstperioden 1977-79, så loven foruden at have et prispolitisk sigte også får et indkomstpolitisk sigte. Det pålægges Monopoltilsynet særligt at føre tilsyn med de konkurrencebeskyttede erhverv og at indberette til handelsministeren, hvis tilsynet konstaterer en pris- og omkostningsudvikling, der afviger fra den økonomiske stabiliseringspolitik.

6. *Mærkning og skiltning af forbrugsvarer.*

Forbrugernes mulighed for prisovervågning må styrkes med mindst muligt besvær for de handlende. Der fremsættes lovforslag, som påbyder åben prismærkning for alle forbrugsvarer, og som giver handelsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om skiltning med priser og tjenesteydelser samt til at fastsætte regler bl. a. om enhedsprismærkning, kvantumstandardisering og netovægtmærkning.

7. *Aktieudbytter, bestyrelsesvederlag m.v.*

Det foreslås, at grundlaget for det højest tilladelige aktieudbytte fastsættes som et beløb, der svarer til det til udbytte anvendte beløb i de sidste tre regnskabsår. Alternativt

kan anvendes indtil 5 pct. af egenkapitalen eller indtil 6 pct. af den indbetalte aktie- eller indskudskapital.

Samtidig foreslås det, at de enkelte medlemmer af bestyrelse, repræsentantskab og lignende højst kan få udbetalt et beløb, som den pågældende eller hans forgænger har fået udbetalt i det nærmest forudgående regnskabsår eller gennemsnittet af de tre nærmest forudgående regnskabsår.

8. *Rentemarginalloven* forlænges i sin nuværende skikkelse bortset fra enkelte tekniske ændringer.

Der indledes snarest et udvalgsarbejde med henblik på en undersøgelse af eventuelle uheldige virkninger, og i givet fald fremsættes ændringsforslag i folketinget snarest muligt og senest 1. november 1977 under den forudsætning, at virkningen af den gældende ordning ikke forringes.

9. *Kapitalgevinster.*

Der er enighed om, at egentlige kapitalgevinster vedrørende jord og fast ejendom, dvs. værdistigninger ud over den prisudvikling, som er en følge af pris- og omkostningsstigninger, skal undergives en rimelig beskatning. Forligspartierne vil derfor arbejde videre med løsningen af disse spørgsmål. Den tilstræbte løsning skal tage hensyn til de vanskeligheder, den nuværende beskatning volder for generationsskiftet, især inden for landbrugerhvervet.

II. *Medejendomsret.*

Det nedsatte udvalg om medejendomsret-problemerne (Udvalget vedrørende Indkomst- og Formueudvikling m.v.) tilendbringer sit arbejde med henblik på en varig løsning af lønmodtagernes medejendomsret.

III. *Indkomstbeskatningen.*

Den automatiske forhøjelse af skatteskala og personfradrag indeholder en reel skattelettelse på ca. 0,8 mia. kr. fra 1976 til 1977.

Der gennemføres en yderligere lettelse på 675 mill. kr. gennem en forhøjelse af personfradraget med 500 kr. til 12.600 kr. Herved bliver skattelettelsen af samme størrelse for alle og kommer således de mindre indtægter forholdsvis mest til gode.

Den samlede reelle skattelettelse fra 1976 til 1977 bliver herved ca. 1,5 mia. kr.

IV. Besparelser.

På de offentlige budgetter gennemføres besparelser på 2,0 mia. kr. i 1977-78 og 3,0 mia. kr. i 1978-79.

V. Afgifter.

For at sikre en nødvendig forbedring af betalingsbalancen og for at finansiere de i planen indeholdte beskæftigelses- og erhvervsfremmende foranstaltninger gennemføres en stramning af finanspolitikken i form af afgiftsforhøjelser og nye afgifter med et provenu på 5 mia. kr. på årsbasis.

VI. Beskæftigelses- og erhvervsfremmende foranstaltninger.

1. Erhvervspolitiske foranstaltninger.

Forslagene om gennemførelse af en indkomstpolitik og de øvrige beskæftigelses- og erhvervsfremmende foranstaltninger indebærer en styrkelse af dansk økonomi, der skal sikre en generel forbedring af betalingsbalancen og fremgang i beskæftigelsen. Derudover er det nødvendigt som en fortsættelse og styrkelse af septemberforligets foranstaltninger med en speciel indsats, dels til fremme af effektiviteten og konkurrenceevnen ikke mindst i de eksporterende og importkonkurrerende erhverv, dels til fremme af beskæftigelsen inden for særlig vanskeligt stillede erhverv og områder.

I erkendelsen af det nødvendige i at fremme samarbejde herom henstiller forligspartierne, at det i erhvervslivet positivt overvejes at oprette branchesamarbejdsudvalg inden for de enkelte industriområder.

Sådanne samarbejdsudvalg vil skabe mulighed for en bedre forståelse af arbejdsmarkedets problemer i en større sammenhæng end den enkelte virksomhed og tilsigter at fremme beskæftigelse og erhvervsudvikling.

a. Forøget eksportfremmestøtte.

Erhvervsfondens bevilling til eksportfremmende foranstaltninger forøges i indeværende finansår med 10 mill. kr. til 50 mill. kr. I de følgende finansår, hvor der for øjeblikket kun er afsat 23 mill. kr. om året, forøges bevillingen med yderligere 10 mill. kr. til 60 mill. kr. Samtidig gives adgang til støtte til udarbejdelse af tilbudsmateriale til grupper af virksomheder i forbindelse med tilbudsgivning på større projekter — med

tilbagebetalingspligt, såfremt kontrakt opnås.

b. Lempelse af lånevilkårene i Dansk Eksportfinansieringsfond.

Der optages forhandlinger med Danmarks Nationalbank og Eksportfinansieringsfonden om ophævelse af bestemmelsen om, at de første 18 måneders kredittid finansieres af eksportøren over det almindelige lånemarked. Fonden vil i så tilfælde fuldt ud kunne finansiere eksportkreditter, der har en løbetid på mindst 2 år.

c. Særlig tilskudsordning i forbindelse med leverancer til udviklingslandene.

Med henblik på at fremme danske firmers konkurrenceevne bl. a. over for konkurrenceforvridende foranstaltninger i andre lande foreslås det, at der åbnes mulighed for at yde tilskud til købere i udviklingslande i forbindelse med indkøb i Danmark af kapitaludstyr m. v.

Forslaget indebærer en merudgift i hvert af finansårene 1977-78 og 1978-79 på 30 mill. kr.

d. Forhøjet tilskud til teknologirådet.

Med henblik på bl. a. at fremme den teknologiske service over for især mindre virksomheder og for at kunne iværksætte efteruddannelse og videreuddannelse på et højt fagligt niveau for både selvstændige og ansatte foreslås Teknologirådets tilskudsbevilling forhøjet med 13 mill. kr. i indeværende finansår, 20 mill. kr. i finansåret 1977-78 og 18 mill. kr. i finansåret 1978-79. Det er hensigten at opnå en hurtig virkning ved, at rådets normale aktiviteter suppleres med en opfølgning af kampagneagtig karakter.

e. Produktivitetsfremmende foranstaltninger.

Under hensyn til de produktivitetsfremmende foranstaltningers gavnlige indflydelse på den fremtidige erhvervsstruktur og effektivitet foreslås det, at Erhvervsfondens bevilling til produktivitetsfremmende foranstaltninger, der i finansåret 1976-77 er på 7,5 mill. kr., bibeholdes uændret i finansåret 1977-78, hvor der foreløbig kun er afsat 6 mill. kr. til dette formål.

f. Konsulenttjeneste for byerhvervene.

Der tilsigtes en ajourføring af tilskuddet

til den enkelte konsulents aflønning samt en begrænset udvidelse af antallet af konsulenter. Merudgiften i indeværende finansår anslås til 2 mill. kr. og for de næste to finansår til 5 mill. kr. om året.

g. Tilskud til Danmarks Turistråd.

Turistrådets samlede bevilling til fremme af turistbesøget i Danmark udgør i finansåret 1976-77 31,5 mill. kr. Det i indeværende og forrige finansår ydede ekstratilskud på 1,6 mill. kr., der særligt tog sigte på fremme af turismen uden for højsæsonen, bibeholdes i de næste to finansår.

h. Egnsudviklingsstøtte.

Tilsagnsrammerne for lån og tilskud på 180 mill. kr. i indeværende finansår opretholdes i de kommende to finansår. Det svarer til en forhøjelse på 50 mill. kr. om året.

i. Garantier for lån til bygning af mindre fragtskibe.

Med henblik på at gavne beskæftigelsen på de mindre værfter foreslås det, at den i gældende lov fastsatte garantiramme hæves fra 20 til 60 mill. kr. Det nuværende rammebeløb er ikke tilstrækkeligt på grund af prisstigninger, vækst i skibenes størrelse og forbedret teknisk udstyr.

j. Garantier til finansieringsinstitutter for håndværket og den mindre industri, handelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv.

I forhold til den gældende lov, som kun åbner adgang til garantistillelse over for finansieringsinstitutter inden for detailhandelen, foreslås erhvervsområdet væsentligt udvidet. Desuden lempes kravene til institutternes egenkapital, og garantirammen udvides fra 30 til 60 mill. kr. Den statslige garanti kan udgøre et beløb svarende til instituttets egenkapital.

k. Tilskud til dræning og vanding.

Erfaringen har vist, at gennemførelsen af foranstaltninger til dræning og vanding i høj grad er betinget af, at der ydes et tilskud. Tilskudsordninger har samtidig en forholdsvis sikker og hurtig virkning på beskæftigelsen i vinterhalvåret, hovedsageligt af ikke-faglært arbejdskraft i landdistrikterne. Der foreslås en forhøjelse af tilsagnsrammen med 16 mill. kr. De forventede merudgifter i 1977-78 bliver på 16 mill. kr.

l. Forsøg m.v. inden for fiskerierhvervet.

På grund af de ændrede fiskerimæssige forhold vil der i de kommende år være et stort behov for gennemførelse af fiskeriforsøg, herunder opsøgning af nye fiskepladser, afprøvning af nye eller forbedrede fiskeredskaber m.v. Til gennemførelse af sådanne produktivitetsfremmende foranstaltninger inden for fiskerierhvervet foreslås det at give tilsagn om tilskud inden for en årlig ramme på 5 mill. kr. i de kommende to finansår.

m. Investeringsfradrag for maskiner m.v.

Med henblik på også i 1977 at tilskynde erhvervsvirksomheder til maskininvesteringer i forlængelse af den investeringsaktivitet i 1976, der blev resultatet af septemberforligets investeringsfradragsskema, ydes der i 1977 et investeringsfradrag på 10 pct. til anskaffelse af maskiner, inventar og lignende driftsmidler. Investeringsfradraget efter den gældende ordning er 20 pct., og provenutabet er anslået til 150 mill. kr. mod et anslået provenutab for 1975 på 400 mill. kr.

2. Foranstaltninger til energibesparelser.

Et hovedpunkt i den af regeringen fremlagte energiplan er iværksættelse af foranstaltninger til energibesparelser i form af bedre isolering m. v. i boliger og erhvervsbygninger og offentlige bygninger. Disse foranstaltninger vil have en høj samfundsøkonomisk rentabilitet, og det må anses for nødvendigt ikke mindst i de første år at tilskynde til iværksættelse af sådanne foranstaltninger ved tilskud i lighed med de i septemberforliget indeholdte ordninger. Til energibesparende investeringer i boliger, erhvervsbygninger og i offentlige bygninger foreslås en bevilling på 100 mill. kr., som overvejen- de kommer til udbetaling i 1977-78. Herudover foreslås en tilsagnsramme på 50 mill. kr. i 1976-77 og 85 mill. kr. i 1977-78 til støtte for udbygning af kraftvarmeforsyning, til iværksættelse af energibesparelser i industrielle processer og til en forstærket indsats inden for energiforskningen.

3. Beskæftigelsesfremmende foranstaltninger.

a. Foranstaltninger til umiddelbar iværksættelse.

Til videreførelse af beskæftigelsesarbejder iværksat som led i septemberforliget foreslås en ekstra bevilling på 30 mill. kr. i

1976-77 og 75 mill. kr. i 1977-78. Nettoudgiften vil være henholdsvis ca. 10 og 25 mill. kr. i de to år.

For at bringe boligbyggeriet op på det ved boligforliget fastsatte mål på 40.000 lejligheder om året stimuleres byggeaktiviteten ved følgende foranstaltninger:

For *privat boligbyggeri* forlænges løbetiden for særlig realkredit til finansiering af nybyggeri, og lånemulighederne ved om- og tilbygninger forbedres. Ordningen skal gælde byggeri påbegyndt i tiden 1. oktober 1976 til 31. marts 1978.

Den nuværende midlertidige gunstigere realkreditbelåning til *byerhvervenes ejendomme* forlænges til udgangen af marts 1978.

Endelig tilskyndes iværksættelsen af *opretningsarbejder* i det ældre private udlejningsbyggeri ved ændring af realkreditloven.

b. Fremme af beskæftigelsen i øvrigt.

Partierne er enige om at optage forhandlinger om at iværksætte særlige beskæftigelsesforanstaltninger, såfremt situationen i de enkelte egne af landet eller inden for enkelte fagområder gør det særlig påkrævet.

Med henblik herpå udarbejder regeringen en liste over sådanne foranstaltninger.

4. Arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger.

a. Arbejdsmarkedsuddannelser og omskoling.

I en arbejdsløshedperiode er det vigtigt, både af hensyn til den enkelte, men også for at fremme mobiliteten på arbejdsmarkedet, at der er tilstrækkelige muligheder for efteruddannelse og omskoling.

Der er i 1976-77 behov for yderligere bevillinger på 60 mill. kr. for at dække et behov svarende til indsatsen i 1975-76. For 1977-78 vil merudgiften være på 70 mill. kr. Nettoudgiften i de to år vil være henholdsvis godt 15 og 20 mill. kr.

b. Bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Ungdomsarbejdsløsheden er et meget alvorligt problem, hvis følgevirkninger kan være dybtgående og langvarige, hvorfor der må gøres en særlig indsats på dette område.

Et oplæg fra regeringen vedrørende bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden overvejes i folketingets arbejdsmarkedsudvalg. Heri indgår såvel en forebyggende indsats i

form af ekstraordinære uddannelsesstilbud som en række særlige foranstaltninger med henblik på unge arbejdsløse. Der foreslås anvendt 100 mill. kr. på årsbasis, heraf ca. 50 mill. kr. i 1976-77.

c. Begrænsning af overarbejde.

Der søges tilvejebragt øgede beskæftigelsesmuligheder ved en begrænsning af overarbejdet i såvel den private som den offentlige sektor.

For den private sektors vedkommende forudsættes det, at der træffes aftaler mellem arbejdsmarkedets parter herom, og regeringen vil tage kontakt med parterne med henblik herpå. For så vidt angår den offentlige sektor agter regeringen i samarbejde med de offentligt ansatte organisationer midlertidigt at øge antallet af arbejdspladser gennem reduktion af overarbejdets omfang. Inden for staten anses dette især at være muligt i statsvirksomhederne og på undervisningsområdet.

Personaleforøgelsen forudsættes gennemført ved midlertidige ansættelser uden merudgift, og der vil muligvis kunne opnås en mindre besparelse. Det vil blive henstillet til kommunerne at træffe tilsvarende foranstaltninger.

d. Deltidsbeskæftigelse.

Regeringen agter at øge mulighederne for deltidsansættelse i den offentlige sektor inden for de givne aftalemæssige rammer.

I det omfang de mellem staten og organisationerne indgåede overenskomster ikke indeholder regler om nedsat arbejdstid, vil man i forbindelse med de forestående overenskomstforhandlinger tage dette spørgsmål op til forhandling.

I øvrigt vil man anmode styrelserne om i videst muligt omfang at imødekomme ønsker om deltidsbeskæftigelse inden for de givne aftalemæssige og økonomiske rammer.

e. Udvidet adgang til førtidspension.

Der gives en mulighed for at yde førtidig indtægtsreguleret folkepension til personer mellem 55 og 60 år, hvor ansøgningen er begrundet i sociale forhold og forhold på arbejdsmarkedet.

VII. Samarbejdet om den økonomiske politik.

For at sikre den fornødne stabilitet i gennemførelsen af den med forliget fastlagte økonomiske politik kan ændringer vedrørende forligets emner kun gennemføres i fælles-

skab. Tilsvarende forpligter partierne sig til en fælles holdning over for forslag eller foranstaltninger, der væsentligt ændrer denne politiks forudsætninger.

Bilag 2.

Den 19. august 1976.

Aftale mellem de fire forligspartier og det konservative folkeparti.

1. Det konservative Folkeparti forpligter sig til at stemme for forslaget til folketingsbeslutning om indkomstpolitik med de nedennævnte tilføjelser:

Ændringsforslag til forslag til folketingsbeslutning om indkomstpolitik for årene 1977-78 og 1978-79:

Efter sidste stykke i forslaget indsættes:

„De nærmere regler fastsættes i samarbejde med ATPs bestyrelse, hvori arbejdsmarkedets organisationer er repræsenteret.“

Der optages i folketingsudvalgets betænkning følgende:

„Flertallet udtaler, at de i beslutningsforslaget omtalte udbetalinger til lønmodtagerne fra ATP-fonden er pensioner på linie med ATPs øvrige pensioner.“

„Flertallet udtaler sin tilslutning til den i septemberforliget udtrykte enighed om af hensyn til beskæftigelsen at gøre det ønskeligt, at lønændringer i overenskomstperioden alene omfatter de i overenskomsterne hjemlede.“

2. Det konservative Folkeparti stemmer for samtlige de den 17. august 1976 fremsatte afgiftsforslag bortset fra forslaget om afgift på checks, der er trukket tilbage.

Der er enighed om, at forslagene vedrørende benzin-, vægt- og udligningsafgift samt kaffe og te er midlertidige. Der optages i lovforslaget en revisionsbestemmelse, og i udvalgsbetænkningen anføres, at det er midlertidige love. Lovenes varighed dækker principielt aftalens varighed (2-2½ år).

3. Det konservative Folkeparti stemmer for den af regeringen fremlagte udskrivningslov. I udskrivningsloven foretages de sæd-

vanlige indtægtsreguleringer. Tilsvarende skal gælde for udskrivningsloven for 1978.

4. Der er enighed om, at Det konservative Folkeparti står frit med hensyn til sine afstemninger vedrørende samtlige øvrige i august-samlingen fremsatte forslag. Det samme gælder regeringens bebudede forslag i henhold til aftale mellem regeringen og de fire partier om afgift på råenergi.

Det konservative Folkeparti står også frit over for besparelsesforslag og har ret til at fremsætte forslag om yderligere besparelser.

5. Regeringen vil undersøge muligheden for gennemførelse af det af Det konservative Folkeparti fremsatte forslag om bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Regeringen har i den forbindelse meddelt, at et forslag herom i givet fald vil blive fremsat i oktober måned i sammenhæng med forslag om uddannelse af EFG-lærlinge. Det bemærkes, at regeringen har taget forbehold med hensyn til finansiering af forslaget.

6. Der er enighed om med ATP-fondens bestyrelse at drøfte muligheden af, at fonden kan foretage udlån til erhvervsorganisationer — herunder også til finansieringsinstitutterne.

7. Det undersøges, om højden af præmien for forsikring af medarbejdere mod sygdom (5-ugersreglen) medvirker til forringelse af beskæftigelsen i mindre erhvervsvirksomheder.

8. Forhandlingerne mellem boligforligspartierne om beskatningsregler for ejerboliger fortsættes, herunder om udskydelse af 16. alm. vurdering som beregningsgrundlag for 1978 og om visse almenyttige boliger.